

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๑๑
วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

ในการประชุมวันนี้ ที่ประชุมได้พิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๓ “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย” ของร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญได้จัดทำขึ้นตามแนวทางที่ได้รับมอบหมายต่อการประชุมครั้งก่อน สรุปสาระสำคัญของการประชุม ได้ดังนี้

๑. การกำหนดหลักการเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว รวมถึงการจำกัดสิทธิดังกล่าว โดยในเบื้องต้นที่ประชุมเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญควรมีการกำหนดหลักเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว โดยกำหนดให้การจำกัดสิทธิดังกล่าวจะกระทำได้เฉพาะแต่เพียงการตรากฎหมายและเฉพาะเพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น แต่เนื่องจากที่ประชุมเห็นว่าคำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” แม้จะมีความหมายกว้าง แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีการคุ้มครองความสัมพันธ์ในครอบครัว นอกจากนี้ ที่ประชุมยังพิจารณาเกี่ยวกับถ้อยคำ โดยเห็นว่าในการกำหนดถ้อยคำนั้น ควรระบุถึงสิทธิของบุคคลก่อนสิทธิของครอบครัว เนื่องจากบุคคลเป็นหน่วย (unit) ที่เล็กที่สุด การเรียงลำดับจึงควรเรียงจากหน่วยเล็กไปหน่วยที่ใหญ่กว่า ที่ประชุมจึงเห็นควรกำหนดในร่างรัฐธรรมนูญว่า “สิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การจำกัดสิทธิเช่นนี้ให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเฉพาะเพียงเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อส่งเสริมหรือรักษาความสงบสุขของสถาบันครอบครัว เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อการอันเป็นประโยชน์สาธารณะ”

๒. ได้พิจารณาการกำหนดหลักคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลในการแสดงความคิดเห็น โดยที่ประชุมได้พิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่มีการกำหนดคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการเขียน การพิมพ์ การโฆษณา หรือการสื่อความหมายด้วยวิธีการอื่น โดยเสรีภาพดังกล่าวจะมีได้มีผลเฉพาะแต่กับสื่อมวลชนเท่านั้น หากมีผลเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลทั่วไปในการแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตามที่ประชุมเห็นว่า การกำหนดคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้นควรจะมีการจำกัดในกรณีที่การแสดงความคิดเห็นที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม หรือที่ขัดต่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกของสังคม โดยการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำได้เฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติ และเพียงเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ ที่ประชุมเห็นควรระบุเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดชัดเจนในกรณีของการตรากฎหมายจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกว่า “เพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน” และ “ป้องกันมิให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม” ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นควรรอการพิจารณาในเรื่องนี้ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญรับความเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องต่อไป

๓. หลักการเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและการสืบมรดก โดยที่ประชุม ได้พิจารณาประเด็นความเหมาะสมในการกำหนดเรื่องการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ในชั้นนี้ ที่ประชุมเห็นว่า ควรมีการกำหนดกลไกควบคุมกระบวนการการเวนคืนทรัพย์สินเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญ ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเวนคืนควรกำหนดไว้ในลักษณะกว้าง และควรวางหลักการใน ร่างรัฐธรรมนูญว่า หากมีการบังคับเวนคืนเพื่อประโยชน์สาธารณะ รัฐจะต้องใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม และอาจ มีการทดแทนในลักษณะอย่างอื่นนอกจากค่าทดแทนด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างไรก็ตาม ในชั้นนี้ ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาในเรื่องนี้ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องกับความเห็นของที่ประชุมด้วย

๔. สำหรับเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ รวมถึงการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้ ที่ประชุมมีความเห็นว่า กฎหมายจำนวนมากในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เช่น กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการแข่งขัน ทางการค้า เป็นต้น การกำหนดข้อยกเว้นในการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพโดยใช้ถ้อยคำ “การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ” ยังอาจมีผลเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ รวมตัวกันเพื่อ ผลักดันให้มีการตรากฎหมายวิชาชีพและเข้ามากำหนดหลักสูตร รับรองหลักสูตร รับรองปริญญา หรือรับรอง มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นเงื่อนไขในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้มีขอบเขตของภาคเอกชนในการสร้างเงื่อนไขดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าการจัดระเบียบการประกอบอาชีพควรต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ โดยไม่ไปแทรกแซงหรือไม่ไปจำกัดเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพหรืออาชีพของบุคคลอื่น อย่างไรก็ตาม ในชั้นนี้ ที่ประชุมเห็นควรให้รอการพิจารณาบทบัญญัติในส่วนนี้ไว้ก่อน และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการกรรมการร่าง รัฐธรรมนูญปรับปรุงให้สอดคล้องกับความเห็นของที่ประชุมด้วย

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์
วิทยากรเชี่ยวชาญ
ผู้สรุปผลการประชุม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
เลขานุการกรรมการ คนที่สอง
ผู้ตรวจทาน